

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації Галас Лесі Іванівни на тему «Стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств» поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка»

1. Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Впродовж останніх років все більш важливого значення для управління сільськогосподарським підприємством набуває стратегічний підхід в управлінні ним. Постійні зміни в зовнішньому середовищі є невід'ємною складовою сучасних ринкових відносин, що істотно впливає на прийоми та принципи стратегічного управління сільськогосподарським підприємством, та змінює його стратегічні напрямки розвитку.

В період активних інтеграційних процесів, основним фактором передумов розвитку сільськогосподарських підприємств є його зовнішньоекономічна діяльність, яка окреслює всі конкретні переваги підприємства на сільськогосподарському ринку товарів та послуг, шляхом введення основних форм та методів міжнародних економічних відносин, процесу вдосконалення НТП на виробництві сільськогосподарської продукції, підвищення рівня продуктивності праці, та безпосередньо якості сільськогосподарської продукції та послуг, які надає підприємство. Проте сьогодні спостерігається низький рівень розвитку ЗЕД у сільськогосподарських підприємствах. Тому тематика даного дисертаційного дослідження є актуальною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація Л. І. Галас виконана згідно з науковими програмами та тематичними планами Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а саме: «Розробка організаційно-економічного механізму удосконалення функціонування виробничо-господарських структур регіону» (номер державної реєстрації 0111U000875, 2011–2020 рр.), «Розробка і обґрунтування соціально-економічного та організаційно-управлінського механізму збалансованого розвитку підприємницьких структур у регіоні Карпат» (номер державної реєстрації 0113U004332, 2012–2020 рр.) У межах зазначених науково-дослідних розробок автором розроблені пропозиції щодо формування та реалізації стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств

3. Наукова новизна одержаних дисертанткою результатів.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у:

вперше:

– наукові підходи до розуміння сутності поняття «стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств», зокрема пропонуємо розуміти як довгостроковий план, який будучи підстратегією загальної стратегії розвитку підприємства, передбачає комплекс

напрямів, принципів, політик та дій, які здійснюються сільськогосподарським підприємством у процесі розвитку своєї зовнішньоекономічної діяльності з метою зміцнення фінансово-економічної спроможності та отримання додаткових конкурентних переваг;

- методичні підходи до обґрунтування стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності як цілісної підстратегії загальної стратегії розвитку, визначено місце і роль її у загальній стратегії розвитку та запропоновано системний підхід поєднання різних підстратегій в межах типової стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств;

- теоретико-методологічні засади формування і реалізації стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств на основі системного підходу, що передбачає обґрунтування теоретичних принципів, загальні та специфічні функції та методологічні засади організації стратегічного управління зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств;

- методичний підхід до класифікації сільськогосподарських підприємств за рівнем розвитку зовнішньоекономічної діяльності, що базується на розрахунку тенденцій змін регіонального індексу експортної конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, що дало змогу визначити 3 групи господарств різних за рівнем розвитку ЗЕД, а саме: з низьким, середнім та високим рівнем розвитку;

- методика оцінки потенціалу формування стратегічних конкурентних переваг зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств шляхом розробки загального інтегрального показника, який включає інтегральний показник ефективності господарювання сільськогосподарського підприємства та інтегральний показник стратегічної ефективності сільськогосподарського підприємства. Дана методика передбачає інтегральне поєднання кількісних та якісних показників: ефективність використання земельних ресурсів, виробничої, фінансової і трудової діяльності; рівень стратегічної спроможності підприємства; наявність візії, місії, цінностей, завдань; проведення стратегічного аналізу та наявність сформованої стратегії розвитку, а також встановлено критеріальні ознаки віднесення господарств до певної класифікаційної групи;

- стратегічний інструментарій розвитку зовнішньоекономічної діяльності, який базується на розробці диференційованих типових стратегій розвитку для різних класифікаційних груп сільськогосподарських підприємств в залежності від рівня розвитку зовнішньоекономічної діяльності у них, а саме із застосуванням методики Х-матриці «Хосин Канрі», комплексного «дерева цілей», спрощеної типової стратегії на основі «дерева проблем» та «дерева цілей»;

набули подальшого розвитку:

- методичні підходи до оцінки стратегічного потенціалу отримання конкурентних переваг сільськогосподарськими підприємствами за рахунок ведення зовнішньоекономічної діяльності шляхом застосування комплексного інструментарію економічного, соціологічного та стратегічного аналізу, зокрема

методики техніко-економічного аналізу, розширеного PEST-аналізу, SWOT-аналізу, аналізу п'яти конкурентних сил Портера;

— пропозиції щодо нарощування сільськогосподарськими підприємствами конкурентних переваг у розвитку зовнішньоекономічної діяльності на основі побудови стратегічної канви розвитку за методикою стратегічного планування «блакитного океану».

4. Особистий внесок здобувача. Всі результати дослідження отримані особисто автором. Обсяг особистого внеску у роботах, опублікованих у співавторстві, зазначений у списку опублікованих праць.

5. Ступінь достовірності результатів дослідження. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертанткою результатів забезпечена опрацюванням нею численних наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів з досліджуваної проблематики, законодавчих та нормативних актів України, постанов Кабінету Міністрів України, офіційних статистичних даних Державної служби статистики України та Головного управління статистики у Івано-Франківській області, матеріалів та документів Івано-Франківської обласної держадміністрації, монографічних праць та наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних авторів, результати особистих аналітичних узагальнень автора, а також комплексне застосування методів наукового пізнання, серед яких – абстрактно-логічний; порівняльного аналізу; аналізу і синтезу, порівняльного співставлення; статистико-економічного; ряди динаміки; монографічний і системного аналізу; розрахунковий, порівняльний і графічний; розрахунково-конструктивний та експериментальний; PEST-аналізу, SWOT-аналізу. Підтвердженням обґрунтованості результатів дослідження є їх апробація на науково-практичних конференціях, публікація в наукових фахових виданнях.

6. Практичне значення одержаних результатів Практична цінність одержаних автором результатів наукових досліджень полягає у тому, що обґрунтовані у дисертації методичні підходи, отримані теоретичні висновки в практичні рекомендації можуть бути використані у процесі розробки стратегії зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств Окремі положення дисертаційного дослідження можуть бути використані сільськогосподарськими підприємствами для впровадження типової стратегії зовнішньоекономічної діяльності.

Наукові розробки та пропозиції щодо стратегії зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств використані при формування стратегічних засад економічної політики Івано-Франківської області й тактичних підходів щодо її реалізації. Зокрема сільською територіальною громадою використана та застосована на практиці стратегія зовнішньоекономічної діяльності на діючих сільськогосподарських підприємствах для виходу на зовнішні ринки, розвиваючи свій внутрішній потенціал щодо нарощення виробничого потенціалу (довідка № 42/01-15 від 27.05.2021 р.).

Наукові дослідження та розробки дисертаційного дослідження Галас Л.І. на тему « Стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських

підприємств» використовуються у навчальному процесі підготовки студентів при викладанні курсів « Стратегічне управління» « Економіка підприємства» а також у науково-дослідній роботі викладачів і аспірантів університету. (довідка 2021-01-26/03/687 від 27.05.2021 р.)

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За результатами наукових досліджень опубліковано 9 наукових праць, зокрема: 5 наукових статей в наукових збірниках та журналах, що індексуються такими наукометричними базами, як Index Copernicus, OAJI, EconBiz, WorldCat, Vernadsky National library of Ukraine, Google Scholar, EBSCOhost, 1 наукова стаття – у науковому періодичному виданні іншої держави; 3 публікації апробаційного характеру.

Список публікацій Галас Л.І. за темою дисертації

Статті, опубліковані в наукових фахових виданнях України

1. Галас Л. І. Зовнішньоекономічна діяльність сільськогосподарських підприємств як один з пріоритетних напрямків розвитку України [Електронний ресурс] / Л. І. Галас // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. 2020. Вип. XV.. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://econ.pnu.edu.ua/visnik-prikarpatського-університету/?fbclid=IwAR38KaT6qi-BpSk8MKChTKXNZmN4TVNJ5gB8oIvXemjijh0l9IK9nQCVBUk>.

2. Галас Л. І. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств: поняття та її основні функції [Електронний ресурс] / Л. І. Галас // Інноваційна економіка. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/720>.

3. Галас Л. І. Передумови розвитку стратегії зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств України [Електронний ресурс] / Леся Іванівна Галас // Ефективна економіка. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>. (стаття буде на сайті в останніх числах місяця);

4. Галас Л. І. Конкурентні переваги зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств / Леся Іванівна Галас. // Регіональна економіка. – 2021. – С. 55–66.

5. Галас Л. І. Особливості експортної діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні [Електронний ресурс] / Л. І. Галас, М. І. Дзямулич, Т. О. Шматковська // Економічний форум. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/206/193.

Стаття в зарубіжному науковому періодичному виданні

1. Shmatkovska T. Foreign economic activity of agricultural enterprises in ukraine [Електронний ресурс] / Т. Shmatkovska, L. Halas // European journal of economics and management. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://eujem.cz/wp-content/uploads/2021/eujem_2021_7_2/03.pdf

Публікації в матеріалах наукових конференцій

1. Галас Л. І. Аналіз ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств України [Електронний ресурс] / Леся Іванівна Галас. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3571/>.
2. Галас Л. І. Рентабельність як один з основних показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Леся Іванівна Галас. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://openscilab.org/wp-content/uploads/2021/04/suchasni-vikliki-i-aktualni-problemi-nauki-osviti-ta-virobnictva-mizhgaluzevi-disputi_2021_03_26.pdf.
3. Halas L. Strategic areas of development of foreign economic activity of agricultural enterprises [Електронний ресурс] / L. Halas. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2020/04/XII-Conference-13-14-Edmonton-Canada.pdf>.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Галас Лесі Іванівни на тему «Стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств» є завершеним науковим дослідженням, виконаним дисертанткою особисто, а отримані результати свідчать про достатній рівень наукової підготовки авторки. Нею зроблено значний внесок у вирішення питань, які мають важливе значення для економічної науки та практики. Робота містить обґрунтовані й достовірні висновки і пропозиції. За змістом та оформленням вона відповідає встановленим вимогам.

Представлена дисертаційна робота відповідає спеціальності 051 «Економіка» та вимогам пп. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зі спеціальності 051 «Економіка».

Дисертація Галас Лесі Іванівни на тему «Стратегія зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової роботи

«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

В.М. Якубів

Доктор економічних наук,
професор кафедри теоретичної та прикладної
економіки

«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Д. І. Шеленко

22.06.2021 р.

22 06 21